

Handläggare
Annbritt Öqvist

Datum
2013-02-28

Diarienummer
BUN-2012-1507

Barn- och ungdomsnämnden

Verksamhetsberättelse 2012

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

att godkänna kontorets förslag till verksamhetsberättelse 2012 samt

att överlämna verksamhetsberättelse 2012 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Verksamhetsberättelse 2012 omfattar fördjupad uppföljning och analys av nämndens verksamhetsområden. I verksamhetsberättelsen redovisas verkställighet av uppdragen samt beskrivning av årets resultat för respektive effektmål dels utifrån fastlagda indikatorer men även med hjälp av andra relevanta data. Inriktningsmålen, effektmålen och uppdragen är indelade i områdena, inflytande och valfrihet, lärande och kunskapsutveckling, trygghet, likvärdiga villkor, hälsa och utveckling, hållbar utveckling, entreprenörskap och entreprenöriellt lärande samt medarbetare och ledare.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius- Nilsson
Direktör

Handläggare
Annbritt Öqvist

Datum
2013-03-26

Diarienummer
BUN-2012-1507

Härmed översänds barn- och ungdomsnämndens verksamhetsberättelse 2012 till kommunstyrelsen.

Cecilia Forss

Kerstin Sundqvist

ordförande
barn- och ungdomsnämnden

sekreterare
barn- och ungdomsnämnden

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2012

BARN- OCH
UNGDOMSNÄMNDEN

2013-03-13

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Ekonomiskt resultat.....	4
6.0 Nämnden totalt.....	4
6.1 Politisk verksamhet.....	5
6.3 Fritid och kultur	5
6.4 Pedagogisk verksamhet.....	6
6.5 Vård och omsorg.....	10
6.8 Gemensam verksamhet	11
Uppföljning och utvärdering.....	12
Verksamhetsuppföljning.....	13
Inflytande och valfrihet.....	13
Lärande och kunskapsutveckling.....	18
Trygghet.....	23
Likvärdiga villkor	26
Hälsa och utveckling.....	30
Hållbar utveckling.....	32
Entreprenörskap och entreprenöriellt lärande	33
Medarbetare och ledare.....	35

FÖRORD

Barn- och ungdomsnämnden har till uppgift att tillsammans med andra nämnder ge barn och unga bästa möjliga förutsättningar för ett gott liv. Viktiga inslag är att skapa jämlika villkor för unga och att tillvarata ungas synpunkter i kommunens planering samt genomförande av verksamheter. Nämnden gör detta inom flera områden som beskrivs i verksamhetsberättelsen.

För att kunna utveckla verksamheterna måste nämnden ständigt utvärdera sina insatser. Uppföljningssystemet för de pedagogiska verksamheterna ger nämnden bättre information inför nya beslut. Det ger också skolorna och förskolorna god information om hur olika arbetsmetoder och förändringar påverkat resultatet samt hur olika insatser samverkar. Nämnden kommer att fortsätta att förbättra utvärderingarna inom alla områden.

Nämnden följer läroplanens mål för förskolan och grundskolan. Avsikten är att undvika inkonsekventa krav som ställs från olika håll på skolan. Det finns ingen anledning att ställa lägre krav än läroplanen. Alla elever skall ha godkända betyg.

Nämnden redovisar ett överskott för 2012. En stor del av överskottet beror på att antalet förskolebarn varit lägre än budgeterat. Prognoserna visar att antalet barn och unga i Uppsala kommer att öka under flera år varför god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att kunna erbjuda alla barn och unga en långsiktigt stabil utveckling av verksamheterna. Under senare år har vi kunnat undvika snabba inbromsningar när konjunkturerna fluktuerat snabbare än världen kunnat förutse.

Jag vill tacka medarbetarna på kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad, som på ett professionellt och tillmötesgående sätt verkat för att barn- och ungdomsnämndens mål skall kunna genomföras.

Cecilia Forss (M)
Ordförande i barn- och ungdomsnämnden

EKONOMISKT RESULTAT

6.1.1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Driftskostnader, räntekostnader och avskrivningar för gjorda investeringar ska rymmas i kommunens driftsbudget och ekonomin ska vara i balans.

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för barn och ungdomar 0-20 år. Nämndens ansvarsområden är förskola, grundskola, grundsärskola, fritids- och kulturverksamhet. Nämnden har även det kommunala ansvaret för myndighetshandläggning för barn och unga i åldersgruppen 0-20 år med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL).

6.0 Nämnden totalt

Barn- och ungdomsnämnden (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	3 285 537	3 357 878	3 358 072
Avgifter	154 746	157 129	164 836
Statsbidrag	49 527	50 250	53 982
Ersättning från andra nämnder	40 279	40 650	42 632
Övriga intäkter	9 835	8 679	11 055
Summa intäkter	3 539 924	3 614 586	3 630 577
Köp av verksamhet, egen regi	2 651 227	2 699 667	2 680 427
Köp av verksamhet, externt	771 588	830 055	842 499
Vårdnadsbidrag	8 439	9 000	7 810
Personalkostnad inkl. social avgift	37 366	45 225	43 473
Övriga kostnader	33 747	30 639	37 551
Summa kostnader	3 502 367	3 614 586	3 611 760
Resultat	37 557	0	18 817

Barn- och ungdomsnämnden redovisar för 2012 ett resultat på 18 817 tkr och avviker med motsvarande belopp mot kommunfullmäktiges tilldelning och nämndens budget. Resultatet beror dels på högre intäkter inom exempelvis föräldraavgifter och statsbidrag samt lägre kostnader. Inom förskola och grundsärskola har antal barn/elever varit lägre än budgeterat.

6.1 Politisk verksamhet

Till detta verksamhetsområde hör nämndens egen verksamhet, dess medborgarkontakter, nämndadministration samt ansvar för medborgardialog och lokal demokratiutveckling.

Politisk verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	1 575	1 575	1 575
Summa intäkter	1 575	1 575	1 575
Arvoden	877	925	763
Övriga kostnader	245	130	177
Övrig nämndadministration	515	520	514
Summa kostnader	1 637	1 575	1 454
Resultat	-62	0	121

Politisk verksamhet redovisar ett resultat på 121 tkr vilket är 183 tkr bättre än föregående år. Kostnaden för arvoden, inklusive social kostnad, har minskat med 114 tkr jämfört med 2011. Under 2011 infördes papperslös nämnd vilket då innebar en högre engångskostnad för införskaffande av läsplattor till nämndens ledamöter.

6.3 Fritid och kultur

Nämndens ansvarsområde är fritidsverksamhet i form av fritidsgårdar och fritidsklubbar, frivillig musikundervisning, idrottsskolor, ungdomsevenemang, föreningsbidrag, stöd till ungas inflytande och till samverkan med ideella sektorn.

Nämndens antagna mål och riktlinjer för öppen fritidsverksamhet anger målen för fritidsgårdar och fritidsklubbar.

Kultur och fritid (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	66 532	71 647	71 647
Avgifter, musikskola	4 326	4 300	4 156
Finskt förvaltningsområde, statsbidrag	642	0	303
Övriga intäkter	254	0	2
Summa intäkter	71 754	75 947	76 108
Fritidsgårdar	34 570	32 150	31 501
Musikskolor	29 903	30 313	30 313
Idrottsskolor	1 359	1 447	1 447
Föreningsbidrag	1 762	2 223	2 102
Integration utsatta stadsdelar	2 985	3 105	3 377
Alnäs	1 600	2 249	2 249
Sävja kulturcenter	0	775	74
Finskt förvaltningsområde	642	0	303
Övrig fritidsverksamhet	585	1 425	805
Andel i stödverksamhet	1 150	1 260	1 164
Summa kostnader	74 556	74 947	73 335
Resultat	-2 802	1 000	2 773

Inom kultur och fritid fanns ett resultatkrav i budgeten för 2012 på 1 000 tkr vilket finansierade budgeterat underskott i grundskoleverksamheten.

För 2012 redovisas ett resultat på 2 773 tkr. Det positiva resultatet på 1 773 tkr beror på att medel avsatta för Sävja kulturcentrum inte tagits i anspråk och att budgeterad kostnad för ökade hyror för fritidsgårdarna Fyrisgården och Vox varit lägre. I budget fanns även ofördelade medel till utvecklingsinsatser som inte använts.

Planering pågår av Sävja kulturcentrum som beräknas starta oktober 2014. Nämnden har samordningsansvaret för Sävja kulturcentrum.

Nämnden har erhållit extra medel med 291 tkr för insatser inom Uppsala kommun som finskt förvaltningsområde. Från 2011 fanns 58 tkr kvar att nyttja 2012. Under året har kostnaden uppgått till 303 tkr varav 46 tkr finns kvar att använda till insatser inom finskt förvaltningsområde under 2013.

Volymer inom kultur och fritid

Antal, Kultur och fritid	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2012
Antal musikskolor	3	3	3
Antal idrottsskolor	4	4	4
Antal fritidsgårdar	23	23	23
Antal fritidsklubbar	17	19	20
Föreningsbidrag, antal projekt	30	21	25
Stöd antal drogfria arrangemang	24	28	23
Stöd Respons, antal projekt	0	4	1

6.4 Pedagogisk verksamhet

Nationella lagar, förordningar, läroplaner och kursplaner anger målen för verksamheterna. Kommunen är huvudman för kommunala skolor och förskolor. Kommunen godkänner och har tillsynsansvar för fristående förskoleverksamhet. Skolinspektionen är tillsynsmyndighet för såväl kommunala förskolor och skolor samt för fristående skolor. Barn- och ungdomsnämndens ansvar omfattar alla elever folkbokförda i Uppsala och alla barn i förskolor i Uppsala, oavsett huvudman.

FÖRSKOLA

Nämndens ansvarsområde omfattar allmän förskola, förskola och öppen förskola, samt annan pedagogisk omsorg, som familjedaghem, flerfamiljsystem och familjenätverk. Kommunen har ett lagstadgat ansvar att tillgodose vårdnadshavarnas behov av förskoleverksamhet med hänsyn till förvärvsarbete eller studier.

Förskola (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	1 193 691	1 241 316	1 241 510
Avgifter, förskola	105 200	107 700	111 999
Övriga intäkter	33 000	33 284	39 758
Summa intäkter	1 331 891	1 382 300	1 393 267
Förskola, egen regi	901 804	943 200	920 946
Förskola, extern regi	366 394	389 735	416 841
Vårdnadsbidrag	8 439	9 000	7 862
Övriga kostnader	32 422	36 365	36 455
Summa kostnader	1 309 059	1 378 300	1 382 104
Resultat	22 832	4 000	11 163

Förskoleverksamheten har ett resultatkrav i budget med 4 000 tkr för att finansiera ett underskott inom nämndens budgeterade grundskoleverksamhet. Förskolan redovisar för 2012 ett resultat på 11 163 tkr vilket är 7 163 tkr högre jämfört med budget.

Under hösten genomförde kommunen en avgiftskontroll av barnomsorgsavgifter avseende inkomståret 2010. Resultatet av kontrollen innebar ytterligare intäkter på drygt 4 000 tkr varav förskolans andel var drygt 3 000 tkr.

Jämfört med föregående år har 308 fler förskolebarn erhållit plats i förskola. Ökningen har skett inom fristående förskoleverksamhet med 314 barn medan det i kommunal verksamhet har skett en minskning med 6 barn.

Nyckeltal förskola	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2012
Antal barn, egen regi 1)	7 431	7 477	7 471
Antal barn, extern regi 1)	2 751	3 107	3 421
Kostnad/plats, egen regi, förskola 2)	110,2	112,5	114,9
Kostnad/plats, extern regi, förskola 2)	107,9	115,3	117,3
Kostnad/plats, egen regi, familjedaghem 2)	79,9	94,7	95,0
Kostnad/plats, extern regi, familjedaghem 2)	52,2	93,9	100,1

1) Antal barn beräknas som ett snitt av antalet inskrivna barn 15 april och 15 oktober, uppsala barn som går i förskola i annan kommun ingår inte i volymerna
2) Exklusive särskilt stöd, öppen förskola, modersmålstöd och administration

Två nya kommunala förskolor, Vallvägen i Ultuna och Himmelsvägen i Storvreta har startat 2012. Fyra nya fristående förskolor har startat under 2012, Malma Backe i Valsätra, Hälsan i Årsta, Eddaförskolan i Gottsunda och Majgårdens förskola i Storvreta. Två nya öppna förskolor har startat, Bubblan i Industristaden i C-företags regi via upphandling, samt Vaksala/Årsta i Vaksala församlings regi.

GRUNDSKOLA OCH GRUNDSÄRSKOLA

Nämndens ansvarsområde omfattar förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg och grundsärskola.

Grundskola

Grundskola, 6-15 år (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	1 767 340	1 795 324	1 795 324
Avgifter, skolbarnsomsorg	44 547	44 450	47 934
Övriga intäkter	30 736	33 130	32 507
Summa intäkter	1 842 623	1 872 904	1 875 765
Grundskola egen regi	1 489 877	1 504 363	1 509 346
Grundskola, friskolor i Uppsala	306 611	328 037	324 978
Grundskola, annan producent	21 806	19 850	15 309
Övriga kostnader	23 284	25 654	26 665
Summa kostnader	1 841 578	1 877 904	1 876 298
Resultat	1 045	-5 000	-533

I nämndens budget gjordes en omfördelning till grundskolan med 1 000 tkr från kultur och fritid och 4 000 tkr från förskoleverksamheten för att täcka underskott inom grundskoleverksamheten.

För 2012 redovisas ett resultat på -533 tkr. Jämfört med budget redovisas ett positivt resultat med 4 467 tkr. Avvikelsen beror på högre intäkter med 2 861 tkr samt lägre kostnader med 1 606 tkr. Ökningen av intäkter beror delvis på högre föräldraavgifter för skolbarnsomsorg. Bland annat genererade den inkomstkontroll som genomfördes för förskola och skolbarnsomsorg en intäkt på 1 000 tkr. Jämfört med budget blev kostnaden för grundskolans årskurs 1-9 cirka 14 800 tkr högre, skolbarnsomsorgen cirka 7 600 tkr lägre och förskoleklass cirka 8 800 tkr lägre. Inom grundskolan har kostnaden för strukturersättning och för tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd ökat medan kostnaden för elever i annan kommun minskat. För förskoleklass har kostnaderna för strukturersättning och tilläggsbelopp minskat. Jämfört med budget var det cirka 80 elever färre inskrivna i fritidshemmen. Det innebar en kostnadsminskning med cirka 2 500 tkr. Kostnaden för särskilt stöd för elever i fritidshemmen blev lägre än budgeterat och kostnaden för fritidsklubb något högre.

Kostnad per elev

	Bokslut 2012	Budget 2012	Förändring kr	Förändring %
Antal elever	19 830	19 844	-14	-0,07%
Kostnader, tkr	1 876 298	1 877 904	-1 606	-0,09%
Kostnad per elev, kr	94 619	94 633	-14	-0,01%

Elevtalsutveckling grundskola

Antal elever	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2012
i egen regi	16 650	16 265	16 248
i fristående skolor i U-a	2 943	3 369	3 522
i annan kommun	80	71	60
Totalt antal elever	19 673	19 705	19 830

Antal elever 6-15 år ökade med 125 jämfört med 2011. Förskoleklassen ökade med 40 elever och grundskolan med 85 elever. Antalet elever i den kommunala grundskolan minskade med 58 elever

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2012

samtidigt som antalet elever i fristående grundskola ökade med 152 elever. I andra kommuner ökade antalet med 11 elever. Nämndens totala kostnad per elev ökade med 1 162 kr.

År 2016 beräknas det totala antalet barn i åldrarna 6-15 år vara cirka 2 500 fler än år 2012. Ökningen sker främst i förskoleklass och i årskurserna 1-6. Antalet elever i årskurserna 7-9 beräknas vara cirka 285 fler 2016 jämfört med 2012. Fyra fristående huvudmän ansöker för närvarande om att starta eller utöka sin grundskoleverksamhet i Uppsala. Hösten 2016 beräknas de enligt ansökningarna ha 750 elever i årskurserna F-7.

Grundsärskola

Obligatorisk särskola (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	91 793	82 205	82 205
Övriga intäkter	875	970	869
Summa intäkter	92 668	83 175	83 074
Särskola, egen regi	65 737	63 803	62 864
Fristående särskola	15 992	16 443	17 321
Placering i annan kommun	330	1 200	0
Övriga kostnader	1 342	1 729	1 647
Summa kostnader	83 401	83 175	81 832
Resultat	9 267	0	1 242

Verksamheten redovisar ett resultat på 1 243 tkr och avviker mot nämndens budget med motsvarande belopp. Resultatet beror på att färre elever än budgeterat går i grundsärskola.

Kostnad per elev

	Bokslut 2012	Budget 2012	Förändring	i %
Antal elever	177	189	-12	-6,3%
Kostnader, tkr	81 832	83 175	-1 343	-1,6%
Kostnad per elev, kr	462 328	440 079	22 248	5,1%

Ersättningen per elev ökade med 22 248 kr jämfört med 2011.

Elevtalsutveckling grundsärskola (snitt 1 april och 15 oktober)

Antal elever	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2012
i egen regi	224	171	147
i fristående skolor i U-a	21	29	29
i annan kommun	3	0	1
Totalt antal elever	248	200	177

Antal elever fortsätter att minska. Nämndens budget baserades på 189 elever. Utfallet blev 173 elever.

Förändring antal elever inom olika verksamheter, grundsärskola

	HT 2001	HT2005	HT2011	HT2012
Elever i särskoleklass	268	189	70	74
Elever i träningsklass	52	101	94	96
Individintegrerade elever	21	61	17	7
Totalt antal elever	341	351	181	177

Tabellen visar hur elevtalsutvecklingen inom grundsärskolans olika verksamheter har förändrats de senaste tio åren. Hösten 2001 gick 15 procent av eleverna i träningsklass och hösten 2012 var andelen 54 procent. Mellan hösten 2012 och hösten 2011 ökade andelen som går i träningsklass med drygt två procent. Ersättningen för elever i träningsklass är betydligt högre, cirka 90 tkr per elev jämfört med en elev i särskoleklass. Den relativa ökningen av träningsklasseleverna bidrar i stor utsträckning till den ökade kostnaden per elev. Den genomsnittliga kostnadsökningen per elev motsvaras av den minskade kostnad som beror på lägre totalt antal elever.

6.5 Vård och omsorg

Nämndens ansvarsområde omfattar handläggning och myndighetsutövning för barn- och ungdomar med funktionsnedsättning 0 – 20 år, verkställighet av insatser till barn och ungdomar med funktionsnedsättning, kommunal hälso- och sjukvård samt bostadsanpassningsbidrag. Verksamheten styrs av individbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt av lagen om bostadsanpassningsbidrag (BAB). Socialstyrelsen utövar tillsyn över verksamheterna.

Vård och omsorg, funktionshindrade (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommunbidrag	164 606	165 811	165 811
Interkommunala ersättningar	3 065	4 000	4 084
Intäkter från andra nämnder	8 348	4 500	10 173
Övriga intäkter	3 452	1 689	2 944
Summa intäkter	179 471	176 000	183 012
Bostad enligt LSS och SoL	37 269	43 927	39 394
HVB-hem	10 656	7 590	8 933
Korttidsvistelse utanför hemmet	55 994	55 603	56 288
Personlig assistans	22 979	21 643	27 704
Korttidstillsyn, skolungdomar > 12 år	19 540	22 621	18 871
Avlösare, ledsagare och kontaktperson	13 401	13 327	14 191
Myndighetsenhet	6 812	5 772	7 014
Övriga kostnader	5 543	5 517	6 568
Summa kostnader	172 194	176 000	178 963
Resultat	7 277	0	4 049

Verksamheten vård och omsorg för barn och unga med funktionsnedsättningar redovisar ett resultat på 4 049 tkr för 2012. Jämfört med föregående år och prognos per augusti blev resultatet något lägre.

I bokslutet finns reserverat en kostnad på en miljon kronor avseende förväntad särskild avgift till Socialstyrelsen för icke verkställda boendebeslut. Fem beslut om bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har inte verkställts under året. Tre av dessa fem övergår till nämnden för hälsa och omsorg från januari 2013.

Ett sviktande underlag av boende på korttidshem har inneburit att det inte har varit full beläggning under året. En översyn har gjorts i syfte att bättre nyttja lokaler och personal. Kajans fritidshem för korttidstillsyn för ungdom över 12 år startade hösten 2012.

Sjuklönekostnader vid ordinarie assistents sjukdom har ökat under året. Fyra personer med assistans har fått förhöjd ersättning. Myndighetsenhetens kostnader har ökat på grund av att man inte har budgeterat för det digitala journalsystemet Siebel.

Volym, Vård och omsorg	Bokslut 2011	Bokslut 2012
HVB-hem	10	10
Bostad enligt LSS och SoL	25	20
Personlig assistent	85	87
Korttidstillsyn, skolungdomar > 12 år	95	92
Korttidshem, antal dygn/månad 1)	729	700
1) snitt april och oktober		

Under året har nämndens riktlinjer för insatser till barn och ungdomar med funktionsnedsättning reviderats utifrån gällande rättspraxis. Syftet är att skapa enhetlighet i synsätt och bedömningar och i förekommande fall ange en ambitionsnivå för insatser riktade till barn och ungdomar.

6.8 Gemensam verksamhet

Nämnden har arbetsgivaransvar för kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad. Kontoret arbetar på uppdrag av tre nämnder; barn- och ungdomsnämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden för barn och unga. I kontorets uppdrag ingår att ge nämnden goda underlag till beslut och att ge nämnden goda underlag för en effektiv och rättssäker myndighetsutövning.

Stödverksamhet (belopp i tkr)	Bokslut 2011	Budget 2012	Bokslut 2012
Kommuninterna intäkter	26 351	27 481	26 953
Övriga intäkter	559	0	205
Summa intäkter	26 910	27 481	27 158
Lön inklusive sociala avgifter	30 099	32 116	30 860
Övriga kostnader	12 480	11 765	11 572
Summa kostnader	42 579	43 881	42 432
Resultat	-15 669	-16 400	-15 274

I stödverksamheten ingår kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknads kostnader för den del som ingår i barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområden. Nämndens andel av kontoret uppgick till 15 274 tkr för 2012 mot avsatt budget om 16 400 tkr. Föregående år var motsvarande kostnad 15 669 tkr. En orsak till det positiva resultatet för år 2012 är att tjänster delvis varit vakanta.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

För att få en samlad bild av kvaliteten och måluppfyllelsen inom den pedagogiska verksamheten i Uppsala kommun finns ett uppföljningssystem som sträcker sig från förskola, genom skolan och till vuxenutbildningen. Systemet täcker också fritidsverksamheten i fritidsklubbar och fritidsgårdar.

I uppföljningen ingår verksamhetsredogörelser med frågor till samtliga enhetsansvariga samt enkäter till elever i grundskolans årskurser fem och åtta, fritidshem, fritidsklubbar samt föräldrar med barn i förskola. I verksamhetsredogörelserna ställs frågor om hur de verksamhetsansvariga arbetar systematiskt för att förbättra kvaliteten och hur de arbetar för likabehandling och mot kränkande behandling. I enkäterna till barnen och eleverna ställs frågor om undervisningens kvalitet och arbetsmiljön i skolan.

Genom uppföljningen skapas möjligheter att göra olika slags jämförelser. Olika verksamheter kan jämföras med varandra, det går att följa utvecklingen över tid och det går att koppla ihop med andra resultat. Via Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, kan också jämförelser göras med andra kommuner. Uppsala kommun tar på detta sätt ett steg mot att ge medborgarna möjlighet att göra medvetna val utifrån ett bredare perspektiv än tidigare.

Svarsfrekvenserna för uppföljningssystemets enkäter är 63 procent i föräldraenkäten för förskolan, 87 procent i elevenkäten för årskurs fem, 81 procent för elevenkäten i årskurs åtta, 82 procent i enkäten till fritidshemseleverna, 83 procent för fritidsklubbarna. För tonårsverksamheten vid fritidsgårdarna kan ingen svarsfrekvens anges då verksamheten inte har inskrivning av deltagarna.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Kommunfullmäktige ger nämnden årliga *uppdrag* och fyraåriga *inriktningsmål*. Nämnden har att verkställa uppdragen och att formulera *effektmål* för att styra mot respektive inriktningsmål. Nämnden har också fastlagt med vilka *indikatorer* som effektmålen ska följas upp. I denna verksamhetsberättelse redovisas verkställighet av uppdragen samt beskrivning av årets resultat för respektive effektmål dels utifrån fastlagda indikatorer men även med hjälp av andra relevanta data. Indikatorerna kan ses i barn- och ungdomsnämndens uppdragsplan 2012-2015 och i nämndens årsbokslut 2012.

Inriktningsmålen, effektmålen och uppdragen är indelade i områdena: Inflytande och valfrihet, Lärande och kunskapsutveckling, Trygghet, Likvärdiga villkor, Hälsa och utveckling, Hållbar utveckling, Entreprenörskap och entreprenöriellt lärande samt Medarbetare och ledare.

För varje effektmål som är knutet till kommunfullmäktiges inriktningsmål finns en bedömning av måluppfyllelse. Bedömningen baseras på statistik, enkätresultat och verksamhetsansvarigas redogörelser. För mål som formulerats utifrån de krav som finns i läroplan för förskolan och skolan, är nämndens bedömning att utveckling mot målet pågår.

Inflytande och valfrihet

Sammanfattning av området inflytande och valfrihet:

E-tjänsten "Hitta och jämför" har utvecklats under hösten. Medborgaren kan hitta statistik i form av betygsresultat samt kvalitativa underlag som exempelvis trygghet och delaktighet. Alla resultat kan jämföras mellan skolor och över tid vilket ger bra underlag för val av skola. Uppföljning visar att i förskolor med god kvalitet är föräldrarna nöjda med informationen och kontakten med förskolan samt i skolor där eleverna är nöjda med skolornas kvalitet är resultaten bättre. Barn och ungdomar i fritidsverksamheterna upplever mest inflytande och eleverna i årskurs 8 minst inflytande enligt enkätresultaten.

6.1.2. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Kommunens e-tjänster ska fortlöpande utvecklas och erbjudas invånarna. Alla kommunala enheter ska eftersträva e-förvaltningslösningar och digitalisering av ärendehantering, information och blanketter samt elektroniska ansökningar.

Effektmål: Medborgarna ska vara nöjda med sina möjligheter att göra ett aktivt val med hjälp av e-tjänst.

2012 började nämnden med papperslösa nämnder, det vill säga inga pappersunderlag tas fram inför sammanträden och beslut. Redan i augusti 2011 började nämnden att publicera handlingar på uppsala.se för allmänhetens och medias information och därigenom ökade medborgarinsynen.

E-tjänsten "Hitta och jämför" har utvecklats under hösten. Tjänsten har upphandlats med tillgänglighet och användarvänlighet i fokus. Tjänsten innehåller statistik i form av betygsresultat samt kvalitativa underlag om exempelvis trygghet och delaktighet som tagits fram genom de

elevenkäter som ingår i kommunens uppföljningssystem. Alla resultat kan jämföras mellan skolor och över tid.

Föräldrar och elever har inte varit nöjda med tidigare e-tjänst eBarnUngdom som använts både för att välja förskola/skola och för att hitta information om och jämföra förskolor/skolor. Den uppfattades som svår att förstå och den information som fanns att tillgå var svår att hitta. Tjänsten kan också användas för att hitta information om den egna skolan. Det kan få effekten att när föräldrar och elever får mer kunskap om vad de kan förvänta sig av den egna förskolan eller skolan kan de bidra till verksamheternas utveckling.

Eftersom tjänsten har byggts upp under året har ingen utvärdering kunnat genomföras ännu. Justeringar utifrån önskemål görs kontinuerligt för att göra tjänsten så tillgänglig och informativ som möjligt. Ansökningsformuläret för att välja eller byta skola är kvar i e-tjänsten eBarnUngdom. Det innebär att föräldrar och elever fortfarande måste göra sin ansökning i eBarnUngdom. Tjänsten är under utredning för att slutligen som ett sista led bytas ut helt.

Målet för året är uppnått. Den nya tjänsten är mer tillgänglig och informativ än den gamla.

6.1.4. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: För att öka kreativiteten, kvaliteten och effektiviteten ska all kommunal verksamhet, där så är möjligt, konkurrensutsättas.

Inom nämndens områden är förskola och LSS-boenden möjliga att konkurrensutsättas. Under 2012 har en upphandlad förskola och en upphandlad öppen förskola startat verksamhet. Dessa är Solskenets förskola och Bubblans öppna förskola, bägge i C-företagens regi. Under 2012 har också en utmaning avseende Lillgårdets förskola godkänts av nämnden.

Målet för året är uppnått. Nämnden har under året antagit en ny konkurrensplan och en allt större del av verksamheterna öppnas för olika leverantörer/utförare.

6.1.5. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: All kommunal service ska kvalitetssäkras

Effektmål: Barn och ungdomar och deras föräldrar ska vara nöjda med verksamhetens kvalitetsarbete och med dess åtgärder till förbättringar.

Barn och ungdomar ska vara nöjda med verksamheternas kvalitet. Nämnden följer upp hur ansvariga för de pedagogiska verksamheterna och fritidsverksamheterna svarar upp mot krav som ställs i skollag och läroplan.

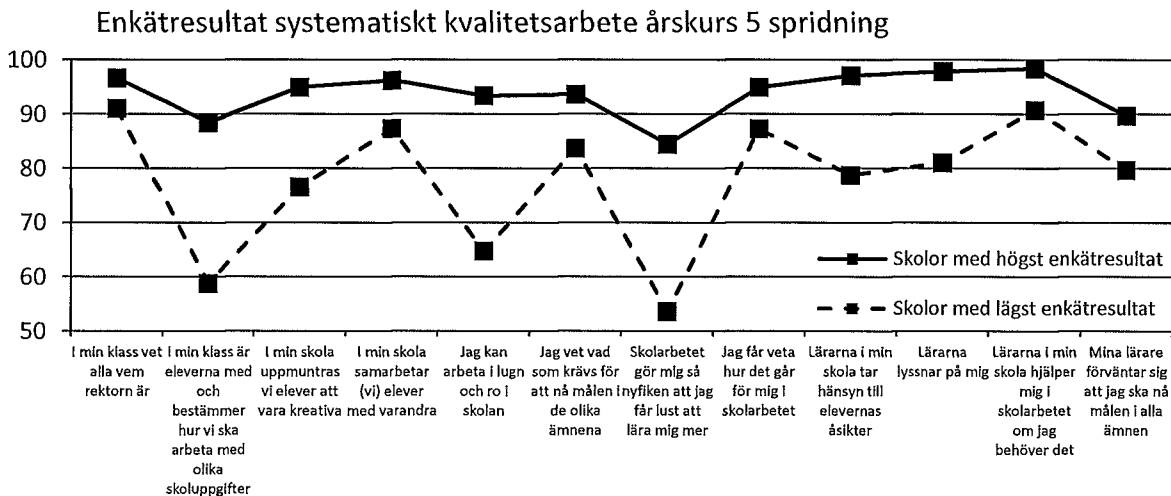
För att fånga kvaliteten i förskolan går en enkät ut till alla föräldrar med barn i förskola. För frågor som rör det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan finns stora skillnader i föräldrarnas svar. I förskolor¹ där föräldrarna är mest nöjda är de positiva svaren 92 -98 procent för de olika påståendena medan i förskolor med minst nöjda föräldrar är resultatet 62 till 72 procent. En jämförelse med förskolechefernas verksamhetsredogörelser visar att ju tydligare förskolechefen beskriver förskolans verksamhet desto högre skattar föräldrarna kvaliteten i verksamheten. Att det finns upprättade rutiner, ett tydligt förhållningssätt och en tydlig pedagogisk idé avspeglas i föräldrarnas kontakt med förskolan.

---

¹ Kvartil med högst resultat på föräldraenkät (31 förskolor)

Enkäten som går ut till alla elever i årskurs 5 som handlar om skolmiljön och undervisningen, visar att i skolorna² där eleverna har högst enkätresultat är de i stort sett nöjda med alla delar som rör det systematiska kvalitetsarbetet. Eleverna i skolor som har de lägsta enkätresultaten upplever i mycket lägre grad lust att lära, att de har arbetsro och att de får vara med och bestämma i skolarbetet.

Eleverna i fritidshemmen och fritidsklubbarna ger mest positiva omdömen av alla verksamheter. I var fjärde enhet anser samtliga att personalen lyssnar på dem och att personalen hjälper dem om de behöver det.

Samtliga enkätresultat och verksamhetsredogörelser från de olika verksamheterna har analyserats och återkopplats till respektive verksamhet, både på en övergripande nivå och på enhetsnivå, med syftet att synliggöra framgångsfaktorer och förbättringsområden till verksamhetsansvariga. Detta ger möjligheter för de verksamhetsansvariga att arbeta vidare utifrån resultaten. Resultaten har också gjorts tillgängliga i den nya tjänsten "Hitta och jämför" så att medborgarna ska kunna jämföra och välja en verksamhet med god kvalitet.

Utveckling mot målet pågår

Effektmål: Familjer med barn och ungdomar med funktionsnedsättning som ansöker om insatser ska vara nöjda med myndighetsenhetens bemötande och servicenivå.

Senaste mätningen gjordes 2010. Mätningen 2012 har flyttats fram till 2013. En förenklad broschyr med lättläst svenska samt en guide som ger vägledning om kommunens insatser för målgruppen har tagits fram. En reviderad brukarundersökning genomförs 2013.

Måluppfyllelsen är svårbedömd.

² Kvartil med högst resultat på elevenkäten i årskurs 5 (13 skolor)

Effektmål: Alla beviljade insatser för barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska vara verkställda inom tre månader efter beslut.

Fem beslut om bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS har inte verkställts under året. Tre av dessa övergår till nämnden för hälsa och omsorg. Övriga insatser har verkställts inom tre månader.

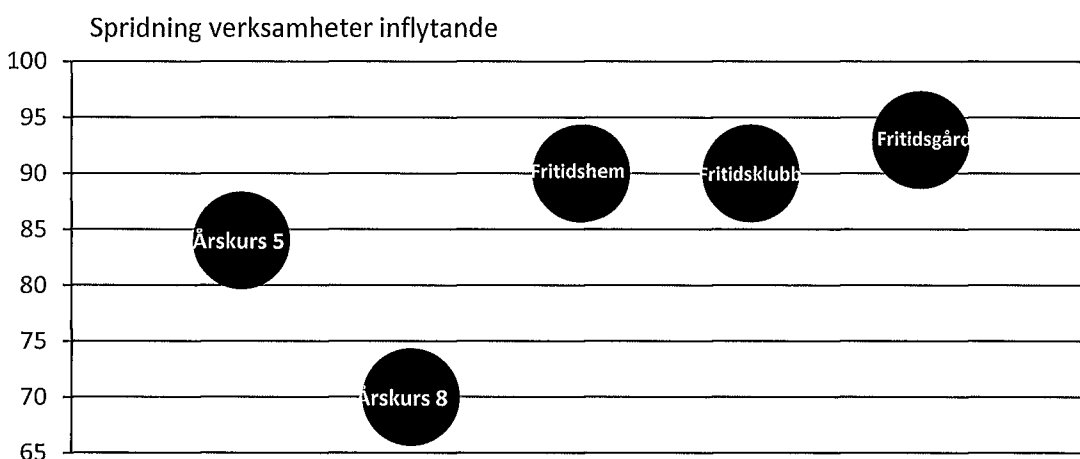
Nämndens riktlinjer för insatser till barn och ungdomar med funktionsnedsättning har reviderats. Arbetet har skett i dialog med myndighetsenheten och utifrån gällande rättspraxis. Syftet med revideringen är att skapa enhetlighet i synsätt och bedömningar och i förekommande fall ange en ambitionsnivå för insatser riktade till barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Målet för året är inte uppnått. Boendebeslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 9 kap 9 § har varit svåra att verkställa. Nämnden för hälsa och omsorg ansvarar för utbyggnad av bostäder samt ramavtalsupphandlingar.

6.1.7. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Invånarna erbjuds en god service genom tydliga processer i och mellan verksamheterna.

Effektmål: Barn och ungdomar ska ha inflytande i de verksamheter som de vistas i

Nämnden följer upp barns och ungdomars inflytande i alla verksamheter. Resultaten är i stort sett oförändrade i jämförelse med 2011. Barn och ungdomar i fritidsverksamheterna upplever enligt enkätresultaten sammantaget för alla påståenden mest inflytande och eleverna i årskurs 8 minst inflytande. I var femte fritidshem och fritidsklubb anser alla att de är med och bestämmer om aktiviteterna, att de vuxna lyssnar på dem och att personalen lyssnar på dem. I nästan var fjärde skola med årskurs 5 upplever alla att lärarna tar hänsyn till deras åsikter och i var tredje uppger alla att lärarna lyssnar på dem. Enligt enkätresultaten i årskurs 8 finns det ingen skola där samtliga elever svarar positivt på något påstående som rör inflytande. Återkoppling av analys och resultat ger verksamheterna goda planeringsunderlag att utveckla barns och ungdomars inflytande.

Varje skola är skyldig att arbeta aktivt med elevinflytande. Samtidigt som elevers rätt att utöva inflytande över skolans styrning är kraftigt begränsad genom lag, är villkoren för att elever ska

kunna påverka sitt eget lärande betydligt bättre än tidigare. En nationelle studie³ visar att det blir allt vanligare att missnöjda elever väljer att byta skola istället för att påverka genom klass- eller elevråd. Sammantaget visar bilden av skolan att det fortfarande finns brister i elevernas inflytande över det egna lärandet, och att det formella elevinflytandet finns men har en marginell roll i skolans vardag.

Utveckling mot målet pågår.

Effektmål Barns och ungdomars synpunkter ska tas om hand och ge effekt.

För nämnden är barnens synpunkter och villkor viktiga. Organiserade dialogmöten är genomförda. Mötesplatsen har genomförts sju gånger, dialogforum för unga med funktionsnedsättning sex gånger och dialogmöte med Uppsalas Elevråd fyra gånger.

Återkoppling sker till de ungdomar som deltar vid Mötesplatsen och vid dialogforum Fyrisgården. För Mötesplatsen sker återkopplingen via Barnombudsmannens och Mötesplatsens webbplatser och för dialogforum på Fyrisgården vid terminsvisa uppföljningsmöten med ungdomarna. Medborgardialoger med ungdomar har genomförts under året enligt av nämnden fastställd plan för medborgardialog. Synpunkter från de olika dialogmötena redovisas till nämnden i samband med bokslut för ställningstagande om vilka frågor som ska tas med i planeringsprocessen. Nämnden ser över formerna för medborgardialoger.

Målet för året är uppnått. Barns och ungdomars synpunkter tas om hand.

Effektmål: Utbudet av fritidsaktiviteter ska förläggas till tider då ungdomar har mest disponibel tid.

Resultatet avser verksamhet vid fritidsgårdar. Resultatet har förbättrats något jämfört med 2011 sett till samtliga fritidsgårdar.

I genomsnitt är 31 procent av tillgänglig verksamhetstid förlagd till helger jämfört med 28 procent år 2011. I uppdraget till fritidsgårdarna anges att 30 procent av tiden ska förläggas till helgtid och det berör främst de stora stadsdelarna och tätorterna.

Öppettiderna varierar mellan fritidsgårdarna och utgår från en bedömning av lokala behov och befolkningsunderlag. En större volym öppettider prioriteras i stora stadsdelar och tätorter medan små orter på landsbygden har mindre öppetvolym. Fritidsgårdarna i Gottsunda, Sävja, Stenhagen och Gränby har öppet fem till sju dagar i veckan. Storvreta har öppet fredag, lördag och söndag medan Rasbo och Tiunda inte har öppet någon av helgdagarna. Ungdomarna i Luthagen hänvisas på helgerna till de citynära fritidsgårdarna Vox, Ungdomens hus, Grand och Genomfarten. De flesta gårdarna har öppet varje fredag medan Björklinge, Bälunge och Eriksberg har öppet varannan fredag. Mellan Björklinge och Bälunge finns en samordning varför ett utbud finns varje fredag på någon av fritidsgårdarna. Järlåsa har öppet lördag.

Målet för året är uppnått. En tredjedel av den tillgängliga verksamhetstiden är förlagd till helger i den omfattning som uppdraget till fritidsgårdarna anger.

³ Ungdomsstyrelsen 2012; Utbildning och medbestämmande (Fokus 10, kap 6). Inflytande i och genom utbildningen utifrån tre perspektiv: Möjligheten att välja skola, möjligheten till inflytande och medbestämmande i skolan samt det inflytande unga kan få med hjälp av kunskap och engagemang genom skolan..

Lärande och kunskapsutveckling

Sammanfattning av området lärande och kunskapsutveckling:

Uppsalaeleverna som gick ut årskurs 9 förra året hade de högsta betygen på 14 år, vilket är så långt tillbaka som det finns jämförbar statistik med nuvarande betygssystem⁴. Samtidigt som resultaten ökar för såväl pojkar, elever som har lågutbildade föräldrar som för elever som har utländsk bakgrund, ökar skillnaderna mellan de skolor som har lägst resultat i jämförelse med övriga.

Förskolans roll som det första steget i lärandet har blivit allt viktigare. För de yngsta skolbarnen har nämnden gett uppdrag om en läsa-skriva-räknagaranti som införs på varje skola. Nämnden har också fattat beslut om att alla barn har rätt till plats på fritidshem som ett stöd för deras kunskapsutveckling i skolan.

Kommunfullmäktiges uppdrag: Varje elev ska kunna tillgodogöra sig undervisningen när de börjar fjärde klass.

Andelen elever i årskurs 3 som nått kravnivån för samtliga delprov i ämnet svenska är 94 procent, i matematik 91 procent och i svenska som andraspråk 78 procent. Förändringen från förra året är marginell, förutom i ämnet svenska som andraspråk där resultaten förbättrats. Uppsalaelevernas resultat ligger sammantaget 2-3 procentenheter över riket i varje ämne.

Inom ramen för nämndens strukturersättning utgår en särskild ersättning till skolor med årskurserna F-2 vars socioekonomiska index är högre än 100. Detta möjliggör åtgärder för att uppnå målet att alla elever kan läsa och skriva när de lämnar årskurs 3. När eleverna kan läsa, skriva och räkna har de en grund för att kunna tillägna sig kunskaper på högre nivåer.

Uppdraget är genomfört. Nämndens insatser enligt följande inriktningsmål 6.4.5. möjliggör att alla elever kan tillgodogöra sig undervisningen när de börjar fjärde klass.

6.4.5. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Högsta prioritet i grundskolan har läsförståelse, skriv- och räkneinläring i åk 1-3. En läs-, skriv- och räknegaranti införs.

För de yngsta skolbarnen har nämnden gett uppdrag om en läsa-skriva-räknagaranti som införs på varje skola. Garantin omfattar alla elever från förskoleklass till och med årskurs 3. Undervisning och åtgärder sätts in med målet att eleverna ska läsa och skriva när de lämnar årskurs 3. Nämnden finansierar tillgång till logopedkompetens för elever som har språkliga svårigheter, t.ex. dyslexi. Genom en noggrann kartläggning av elevens olika förmågor ger logopeden förslag på specifikt riktade åtgärder som möjliggör att eleverna trots sina svårigheter ska kunna nå kunskapsmålen.

Förskolans roll som det första steget i lärandet har blivit allt viktigare. Kärnan i förskolans pedagogiska uppdrag är att den ska ge alla barn förutsättningar de behöver senare i livet. När inte lärandet ges tillräckligt utrymme i den dagliga verksamheten kan det få konsekvenser för barnen i

⁴ Från och med 1988 finns jämförbart material. Dock förändrades betygssystemet läsåret 1997/98, vilket försvårar betygsjämförelser över hela den tiden (Skolverket).

framtida skolgång. Därför är det viktigt att verksamhetens kvalitet är hög och att barnen ges möjlighet att utveckla alla förmågor som uttrycks i läroplanens avsnitt om utveckling och lärande.

Föräldrar i Uppsala som i enkäten uppger att de vet vad förskolan vill med sin verksamhet och som upplever att de får god information om barnets utveckling är mer nöjda med förskolans arbete med språk och matematik.

"Stämmer helt och hållet och stämmer ganska bra"	Personalen hjälper mitt barn att utveckla sitt språk och sin matematiska förmåga Medel	"Stämmer helt och hållet och stämmer ganska bra"	Jag får bra information om hur mitt barn utvecklas i förskolan Medel
Förskolor med högst andel positiva svar	94 %	Samma förskolor	93 %
Förskolor med lägst andel positiva svar	58 %	Samma förskolor	64 %

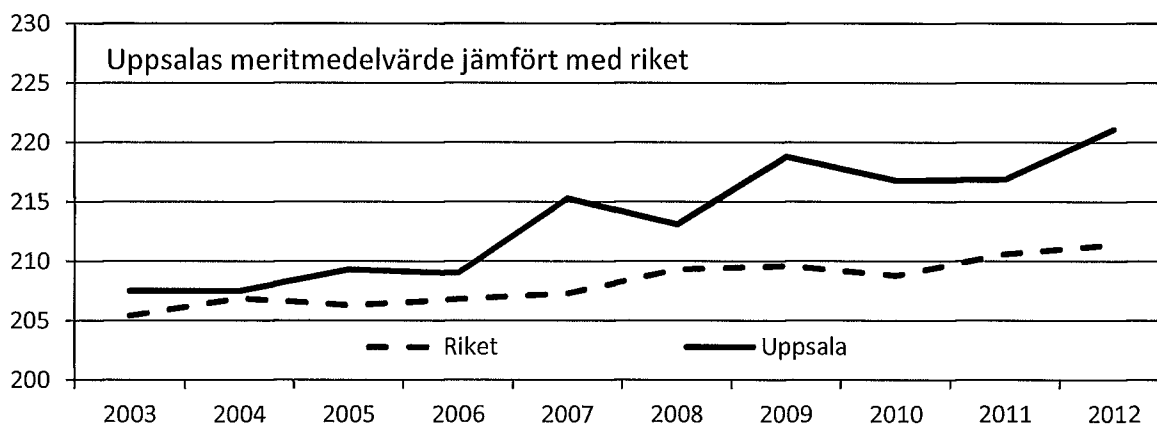
Uppföljningen visar också att där föräldrarna är mest nöjda med förskolans arbete med att utveckla barnens språkliga och matematiska förmåga är också förskolecheferna bättre på att beskriva förskolans kvalitetsarbete.

Målet för året är uppnått. En läs-, skriv- och räknegaranti har införts.

6.4.1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Skolmiljön och undervisningen ska vara av hög kvalitet med höga kunskapsmål. Resultaten i Uppsala kommuns skolor ska vara bland de bästa i landet. Varje skolas resultat ska ligga över riksgenomsnittet.

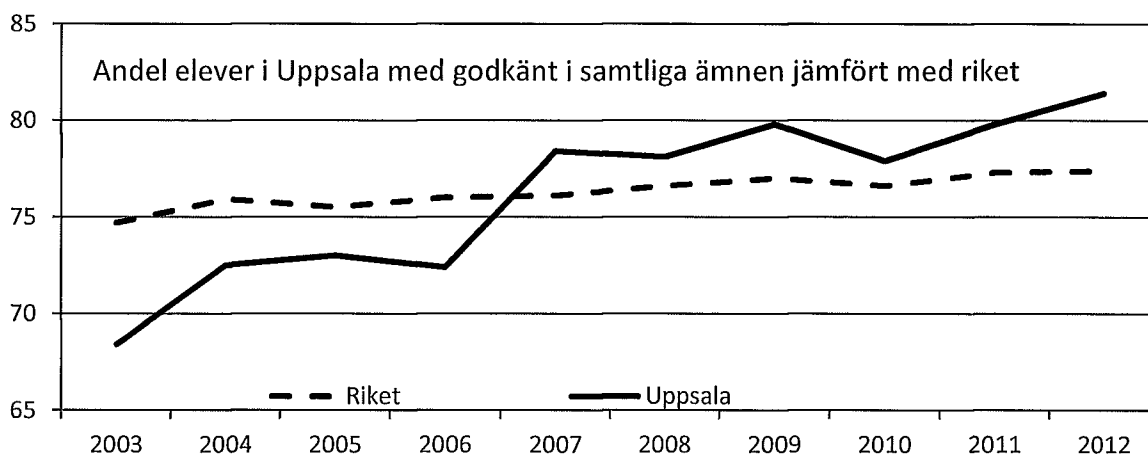
Effektmål: Elevernas kunskapsresultat ska vara bland de bästa i landet.

Uppsalaelever som gick ut årskurs 9 under året hade de högsta betygen på 14 år, vilket är så långt tillbaka som det finns jämförbar statistik med nuvarande betygssystem. Både meritmedelvärdet och andelen elever som har fått betyget godkänt i samtliga ämnen har ökat från föregående år. Den största ökningen finns i gruppen pojkar och flickor med utländsk bakgrund.

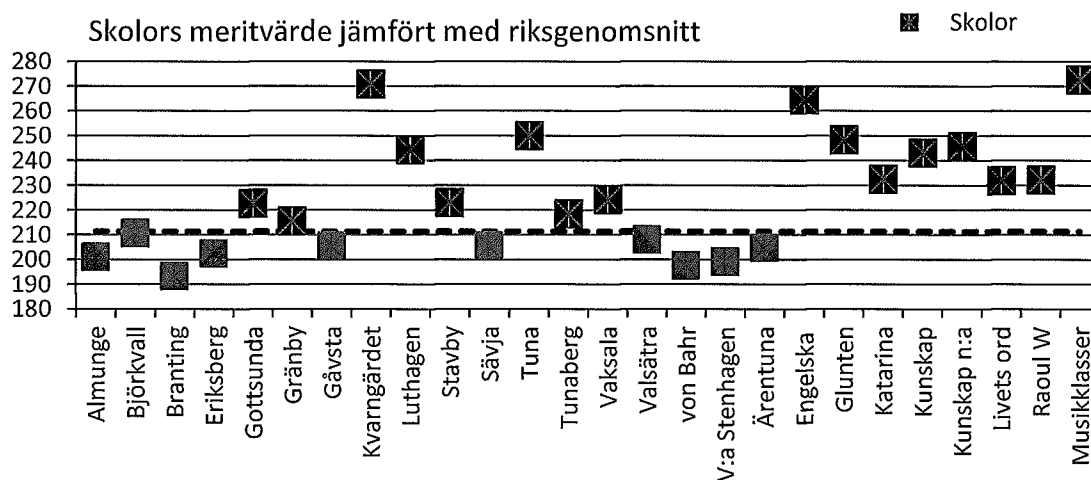

Behörigheten till gymnasieskolan är i stort sett oförändrad. Andelen behöriga till yrkesprogram är 90 procent, estetiska program 89 procent, ekonomiskt-, humanistiskt- och samhällsvetarprogram 88 procent, naturvetar- och teknikprogram 86 procent.

Sett över en tioårsperiod har Uppsalaelevernas betygsresultat ökat mer än dubbelt så mycket som totalresultatet för riket. Det gäller också i jämförelse med storstäderna. Andelen elever med godkänt i samtliga ämnen har ökat med 13 procentenheter i Uppsala under tioårsperioden medan ökningen för riket är 3 procentenheter. Sveriges kommuner och landsting, SKL rankar Uppsala som 39 av 114 kommuner för andelen positiva svar i enkäten i årskurs 8 för påståendet att de vet vad de ska kunna för att nå målen i de olika ämnena. För övriga svar i elevenkäten som handlar om hur eleverna upplever skolmiljön och undervisningen hamnar Uppsala ungefär på rank 50.

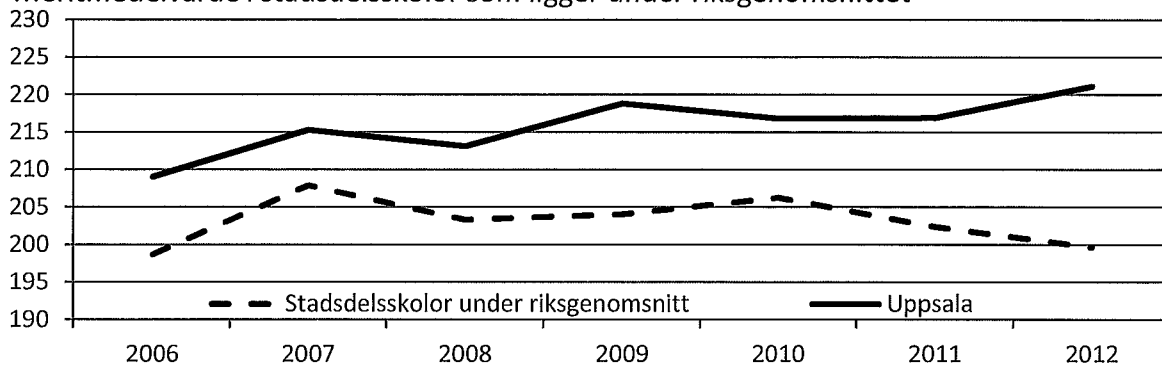
Tio skolor ligger under riksgenomsnittet för meritvärdet. Elevernas enkätresultat i årskurs 8 i dessa skolor är lägre jämfört med skolor som har högt meritvärde för påståendena om att de är lika mycket värda, att de kan arbeta i lugn och ro, att lärarna lyssnar på dem och att de får vara med och bestämma hur de ska arbeta. I en av skolorna svarar exempelvis 18 procent av eleverna i årskurs 8 att de är med och bestämmer, vilket kan jämföras med en skola med högt meritmedelvärde där 94 procent svarar positivt på det påståendet. För övriga påståenden är det ingen större skillnad.

För fem av sex "stadsdelsskolor" inom gruppen som ligger under riksgenomsnittet för meritmedelvärdet, har det genomsnittliga socioekonomiska indexet ökat från 120 till 151 under perioden 2008–2012. Antalet elever i årskurs 9 har minskat från 615 till 450 sedan 2009.

Meritmedelvärdet har försämrats i jämförelse med Uppsalas totala resultat. Den oanmälda frånvaron⁵ är 3 procent i dessa skolor jämfört med 1,5 procent för övriga skolor som har årskurs 9.

Meritmedelvärde i stadsdelsskolor som ligger under riksgenomsnittet

En nationell analys⁶ visar att betydelsen av vilken skola en elev går i har ökat. En elevs resultat påverkas av både övriga elever i skolan, s.k. kamrateffekter, och av lärares förväntningar, som i sin tur tenderar att anpassas efter elevernas generella prestationsnivå. Skillnaderna i resultat mellan skolor beror också på skillnader i utbildningskvalitet.

De elever som gick ut årskurs 9 i våras var den sista elevkullen som fick betyg enligt den gamla betygsskalan - Icke godkänt, Godkänt, Väl godkänt och Mycket väl godkänt. Godkänt ger 10 poäng, Väl godkänt ger 15 och Mycket väl godkänt ger 20 poäng. Maxvärdet är 320 poäng.

De elever som går ut årskurs 9 våren 2013 kommer att vara den första elevkullen som får slutbetyg enligt den nya betygsskalan A-F. A ger 20 poäng, B ger 17,5 poäng, C ger 15 poäng, D ger 12,5 poäng, E ger 10 poäng och F ger 0 poäng.

Utveckling mot målet pågår. Uppsala rankades 2011 på plats 86 av 290 kommuner. Uppsala har klättrat från plats 103 år 2008. Kommuner som räknas som de bästa i landet hör hemma bland de 25 procent högst rankade, vilket innebär ranking 1-73. Resultatet för 2012 publiceras våren 2013.

Effektmål: Barn och ungdomar i förskolan, fritidshem, fritidsklubb och på fritidsgård ska uppleva stöd i sitt lärande.

Nämnden har fattat beslut om att alla barn har rätt till plats på fritidshem. Elever som har föräldrar som är föräldralediga, arbetslösa, sjukskrivna eller av annan anledning inte arbetar ges rätten att gå på fritids från och med 2013. Nämndens syfte med beslutet är att fler elever ska kunna uppfylla kunskapsmålen eftersom fritidshemmen i och med nya skollagen har ett delansvar för elevernas kunskapsutveckling. En hög kvalitet i fritidshemmens verksamhet gynnar elevernas kunskapsutveckling i grundskolan.

97 procent av eleverna i fritidshemmen och 94 procent i fritidsklubbarna upplever enligt enkäten stöd och hjälp i verksamheten när de behöver det. Andelen som anser att de har möjligheter att få utveckla sina intressen och att de kan göra saker i lugn och ro är cirka 80 procent. Resultaten har ökat från förra året och det är stora variationer mellan enheterna. Det gäller också för

⁵ Skola 24, Vård och utbildnings system för frånvarorapportering

⁶ Skolverket 2012; Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid.

fritidsgårdarna. För påståendena om de vuxna på fritidsgården berättar vad ungdomarna är bra på och om aktiviteterna gör dem så nyfikna att de vill lära sig mer varierar de positiva svaren mellan 36 och 100 procent.

Utveckling mot målet pågår

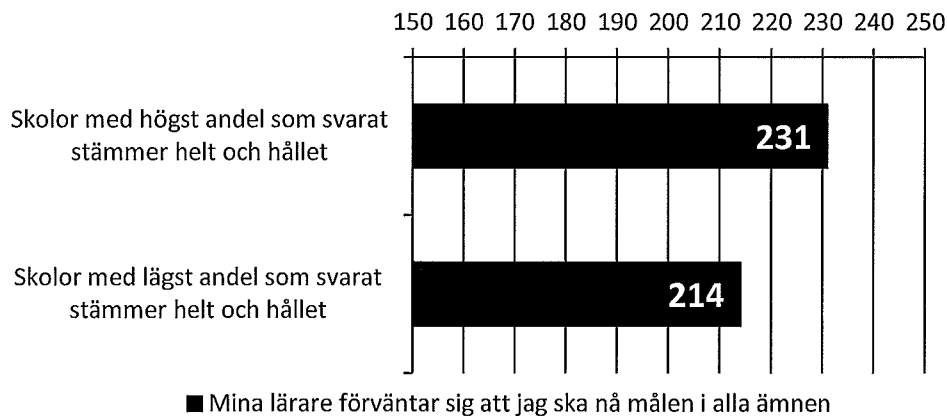
6.4.3. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Förväntningarna på alla elevers resultat ska vara höga.

Effektmål: Barn och ungdomar ska mötas med höga förväntningar på sina resultat.

Nämndens syfte med målet är att alla elevers kunskapsresultat ska förbättras så långt det är möjligt. Förutom kamrateffekter fungerar lärares förväntningar som en förstärkande effekt på elevernas resultat enligt den nationella analysen⁷. Det innebär att i en grupp med relativt lågpresterande elever finns en risk att läraren sänker sina förväntningar på eleverna, vilket då sänker utbildningskvaliteten och därigenom ytterligare försämrar elevernas möjligheter att prestera goda resultat.

Eleverna i Uppsala upplever i olika hög grad att lärarna förväntar sig att de ska nå målen. I skolor⁸ där eleverna i årskurs 8 enligt enkäten upplever högst förväntningar av sina lärare var betygsresultatet i årskurs 9 i samma skolor högre än i gruppen med lägst resultat, trots att elevsammansättningen utifrån socioekonomiskt index i stort sett var lika i de båda grupperna.

Förväntningar årskurs 8 i jämförelse med meritmedelvärde årskurs 9

I ungefär var tredje skola upplever eleverna enligt enkätresultaten i årskurs 5 och 8 höga förväntningar⁹ från sina lärare.

Utveckling mot målet pågår.

⁷ Skolverket 2012; Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid

⁸ Kvartil med högst resultat på elevenkät årskurs 8 (6 skolor)

⁹ Minst 90 procent av eleverna har svarat stämmer helt och hållet på påståendet

Trygghet

Sammanfattning av området trygghet:

Trygghet och trivsel är förutsättningar för en god kunskapsutveckling. Så gott som alla föräldrar uppger i enkäten att de är trygga när deras barn är i förskolan. En majoritet av eleverna i årskurs 5 och 8 trivs bra och är trygga men alla upplever inte en kultur av nolltolerans mot trakasserier och kränkningar i de verksamheter de vistas i. Kommungemensamma rutiner för anmälan om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier enligt skollagen har tagits fram. En ny mall har reviderats i enlighet med de nya allmänna råden för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Kommunfullmäktiges uppdrag: Att uppdra till samtliga skolor att införa och aktivt arbeta med samt utvärdera likabehandlings- och antimobbingsplaner som fungerar. Särskild uppmärksamhet ska läggas vid kränkning som förekommer utanför skolan t.ex. via internet och telefon.

Nämnden verkar för att skillnaderna i skolornas systematiska arbete för likabehandling och mot kränkande behandling ska jämnas ut. Enligt den nya skollagen ska det inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls. Det ska inte gå så långt som till mobbning innan skolan reagerar. Lagen kräver att varje skola har ett aktivt arbete mot kränkande behandling och för likabehandling. Alla skolor har ansvar för att det finns rutiner för ansvar, rapportering, hantering och dokumentation. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

Samtliga rektorer har redogjort för hur de arbetar för att förebygga, åtgärda och följa upp kränkningar utifrån innehållet i planen för likabehandling och mot kränkande behandling. De sammantagna resultaten av dessa redogörelser har återkopplats till rektorerna under hösten. Varje rektor har fått återkoppling på enhetsnivå för att synliggöra den enskilda skolans utvecklingsområden.

Kommungemensamma rutiner för anmälan om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier enligt skollagen har tagits fram av vård och bildning. En ny mall har reviderats i enlighet med de nya allmänna råden för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Ungefär tio procent av eleverna, något fler flickor än pojkar, är enligt mätning utsatta för nätmobbning. Problemet uppmärksammas i skolornas arbete för likabehandling och mot kränkande behandling. 96 procent av eleverna i årskurs 7 och 9 uppgav 2011 i Liv och hälsa undersökningen att de aldrig har utsatt någon annan för mobbning, hot eller trakasserier via mobil eller sms. 3,6 procent uppger att de har blivit utsatta en gång och 1,8 procent flera gånger. Nästa mätning sker 2013.

Genomförande av uppdraget pågår. Rutiner på varje skola för ett främjande, förebyggande och åtgärdande arbete med likabehandlingsplaner tydliggör arbetet för eleverna.

6.4.6. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Uppsalas skolor ska aktivt arbeta med att konkretisera och levandegöra den grundläggande etik och värdegrund som det svenska samhället vilar på.

Effektmål: Barn och ungdomar ska vistas i verksamheter som har ett aktivt likabehandlingsarbete.

Det samlade enkätresultatet för årskurs 5 och 8 som rör likabehandling och mot kränkande behandling är i stort sett oförändrat sedan 2011. Det finns stora variationer mellan enheterna. I årskurs 8 svarar exempelvis 100 procent av eleverna i en skola att det märks att alla är lika mycket värda, i en annan 50 procent. Uppföljningen visar att där eleverna i störst utsträckning anser att alla elever är lika mycket värda också upplever i högre grad att de är delaktiga i skolans likabehandlingsarbete.

"Stämmer helt och hållet och stämmer ganska bra"	I min skola är alla lika mycket värda Medel	"Stämmer helt och hållet och stämmer ganska bra"	Vi elever får vara med i arbetet med likabehandlingsplanen Medel
Skolor i åk 5 med högst andel positiva svar	94 %	Samma skolor	85 %
Skolor i åk 5 med lägst andel positiva svar	69 %	Samma skolor	49 %
Skolor i åk 8 med högst andel positiva svar	82 %	Samma skolor	59 %
Skolor i åk 8 med lägst andel positiva svar	62 %	Samma skolor	28 %

I skolorna där eleverna i årskurs 8 har lägst resultat på frågan om allas lika värde, svarar endast 28 procent att de får vara med i likabehandlingsarbetet. Var fjärde elev i den gruppen har i stället svarat *vet ej* vilket kan tyda på att arbetet för likabehandling är otydligt för dessa elever.

Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Att eleverna får vara delaktiga i vad trygghet, jämlikhet, jämställdhet och rättvisa innebär, är ett sätt att synliggöra både egna och andras normer och attityder samt den egna skolkulturen. En insats som däremot riskerar att leda till ökad förekomst av mobbning är att schemalägga lektioner varje vecka för att stärka elevernas sociala kompetens och empati samt för att stärka skolans värdegrundsarbete¹⁰.

Utveckling mot målet pågår.

¹⁰ Skolverkets allmänna råd 2012; Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

6.4.2. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Förskolan och skolan ska präglas av trygghet. Vi har nolltolerans mot mobbning, kränkande särbehandling och våld.

Effektmål: Barn och ungdomar ska känna trygghet i de verksamheter de vistas i.

Föräldrarna känner sig trygga när deras barn är i förskolan enligt enkäten. I mer än hundra av Uppsalas drygt tvåhundra förskolor är samtliga föräldrar trygga när deras barn är i förskolan. I tolv av förskolorna är andelen trygga föräldrar lägre än 90 procent. Nämnden har under året bidragit till att öka tryggheten för barn som har föräldrar som arbetar sena kvällar och tidiga morgnar genom att fatta beslut om fler förskolor med omsorg nattetid.

I årskurs 5 och 8 får påståendet om trygghet ett relativt gott resultat, men eleverna tycker inte att de vuxna reagerar i tillräckligt stor utsträckning om barnen är elaka mot varandra. Elever som i hög grad upplever att de vuxna på skolan reagerar när elever är elaka mot varandra, upplever i högre grad att de är delaktiga i skolans likabehandlingsarbete.

"Stämmer inte alls och stämmer ganska dåligt"	I min skola kan elever och lärare göra elaka saker utan att de vuxna gör något åt det Medel	"Stämmer helt och hållet och stämmer ganska bra"	Vi elever får vara med i arbetet med likabehandlingsplanen Medel
Skolor i åk 5 med högst andel nekande.	88 % (nej)	Samma skolor	74 %
Skolor i åk 5 med lägst andel nekande.	55 % (nej)	Samma skolor	64 %
Skolor i åk 8 med högst andel nekande.	71 % (nej)	Samma skolor	44 %
Skolor i åk 8 med lägst andel nekande.	45 % (nej)	Samma skolor	42 %

När elever är delaktiga i att kartlägga sin skolmiljö och får inflytande och förståelse för de insatser som görs mot mobbning, har insatser större effekt. Det är viktigt att kartlägga hur barnen och eleverna uppfattar sin situation så verksamheten får förståelse för problemen, dvs. varför och i vilka sammanhang kränkningar uppstår samt hur de tar sig uttryck.¹¹

I fyra skolor svarade alla elever i årskurs 5 nekande på påståendena om att elever och vuxna kan göra elaka saker utan att de vuxna gör något åt det, vilket innebär att dessa skolor därmed nått målet om nolltolerans. Detta gäller även för åtta fritidshem. I årskurs 8 har ingen skola nått en miljö som präglas av nolltolerans enligt elevernas svar i enkäten.

Utveckling mot målet pågår.

Effektmål: De som vänder sig till myndighetsenheten ska uppleva trygghet och kontinuitet i kontakten

Måluppfyllelsen är svårbedömd. Mätning för 2012 saknas. Nästa mätning sker 2013.

¹¹ Skolverkets allmänna råd 2012; Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Likvärdiga villkor

Sammanfattning av området likvärdiga villkor:

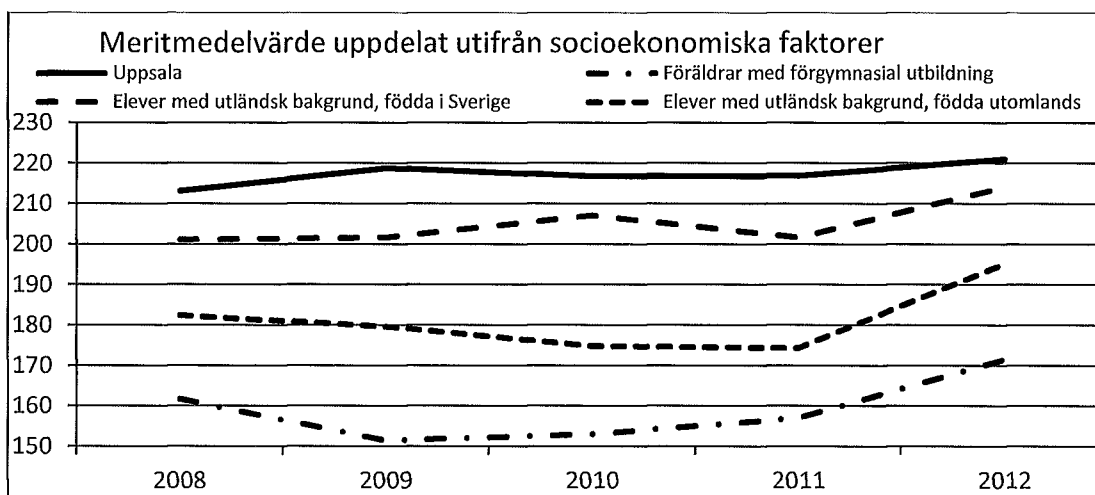
Efter de senaste fem åren med sjunkande kunskapsresultat för elever som har lågutbildade föräldrar och för elever som har utländsk bakgrund, har det skett ett trendbrott under året. Betygsresultatet visar en större förbättring för dessa grupper än för övriga. Betygsresultatet för pojkar i Uppsala går också emot trenden i riket genom att pojkarnas resultat stadigt förbättras de senaste åren. Nämnden fördelar mer pengar till skolor som har många elever med bland annat lågutbildade föräldrar. De minskade resultatskillnaderna är ett tecken på att sättet att fördela pengar till skolorna ger effekt.

6.6.3. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Nämnderna ska i aktiv samverkan inom och utom kommunen bryta människors utanförskap. Frivilligsektorn och näringslivet är viktiga parter i arbetet att skapa delaktighet.

Effektmål: Effekter av socioekonomiska faktorer betydelse för elevers kunskapsresultat ska minska.

För att ge grundskolorna förutsättningar för en likvärdig utbildning är en del av nämndens ersättning kompensatorisk. Nämndens strukturersättning grundar sig på elevernas olika förutsättningar att nå målen. Att ha föräldrar med låg utbildningsnivå och att ha utländsk bakgrund och vara född utomlands är faktorer som har stor betydelse för slutbetyget i grundskolan. Det är framför allt det som strukturersättningen ska kompensera för.

För nyanlända elever ersätter också nämnden skolorna med ett tilläggsbelopp om 70 tkr kronor per år de första två åren och 21 tkr det tredje året. Tilläggsbelopp finns även för modersmålsundervisning och för elever med omfattande behov av särskilt stöd. Tilläggsbeloppen är, till skillnad från de andra ersättningarna, individriktade.

Efter de senaste fem åren med sjunkande kunskapsresultat för elever som har lågutbildade föräldrar och för elever som har utländsk bakgrund, har det skett ett trendbrott under året. Meritmedelvärdet har ökat med 15 meritpoäng för elever med lågutbildade föräldrar och med 21 meritpoäng för elever

som är födda utomlands. Samma utveckling har skett när det gäller andelen elever med godkänt i samtliga ämnen som har ökat med 11 procentenheter i båda grupperna. Resultatförbättringen är större än för övriga grupper.

Det är angeläget att förbättra mottagandet av nyanlända barn i de pedagogiska verksamheterna och att skolorna arbetar på ett mer individuellt sätt för att alla barn ska få en optimal skolgång utifrån sin bakgrund och sina förutsättningar. Centrum för introduktion i skolan (CIS) är kommunens mottagningsenhet för nyanlända barn och ungdomar. Under 2012 fick CIS ett förstärkt uppdrag att på ett bättre sätt leva upp till allmänna råden för utbildning av nyanlända elever.

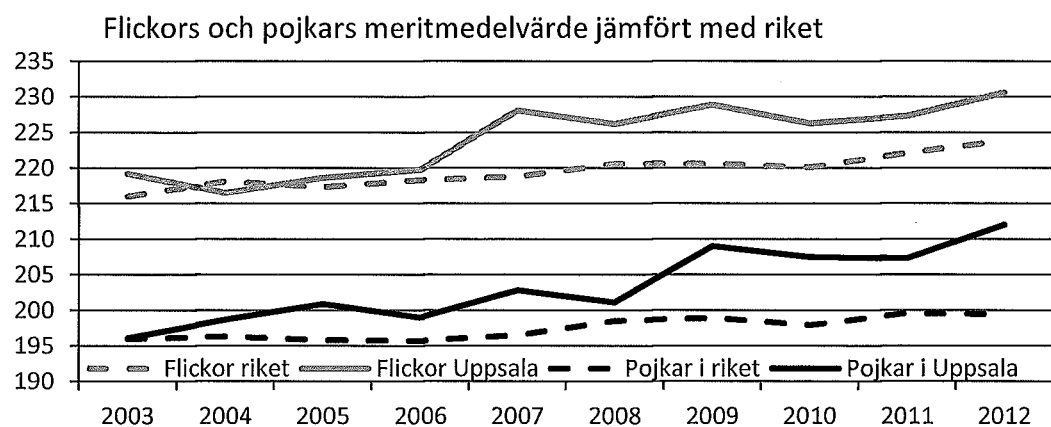
Att nämnden fördelar mer pengar utifrån socioekonomiska faktorer till skolor som har många elever med bland annat lågutbildade föräldrar och att resultatskillnaderna minskar på dessa skolor kan vara ett tecken på att sättet att fördela pengar till skolorna ger effekt. Skolinspektionen¹² har under året påbörjat en kvalitetsgranskning av kommunens resursfördelning och arbete mot segregationens negativa effekter. Kvalitetsgranskningen i Uppsala ingår i en granskning som genomförs i trettio kommuner. Varje kommun kommer att få en verksamhetsrapport och ett beslut 2013. Beslutet ska innehålla en beskrivning av granskningens resultat och vilka utvecklingsinsatser som behövs för att bidra till en mer likvärdig utbildning och därmed en ökad måluppfyllelse. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet 2013 redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport vilket kommer att ge nämnden en möjlighet till jämförelse med förhållanden i andra kommuner.

Målet för året är uppnått. Effekterna av socioekonomiska faktorers betydelse för elevernas kunskapsresultat har minskat.

6.1.10. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Arbetet med jämställdhetsintegrering inom alla verksamhetsområden ska vidareutvecklas. Jämställdhet ska vara en naturlig del i verksamhetsutvecklingen och i alla led av beslutsfattande, planering och utförande av verksamheter.

Effektmål: Elevernas förutsättningar för goda resultat i skolan ska vara jämställda.

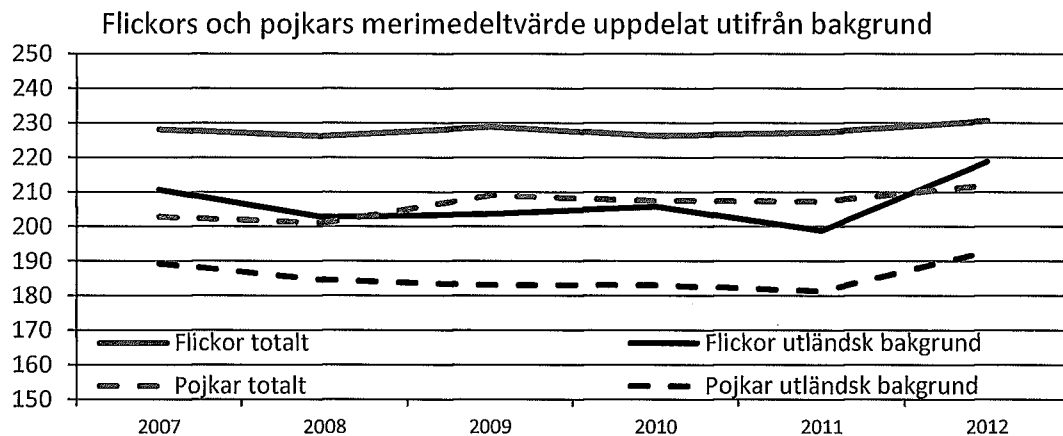
Betygsresultatet för pojkar går emot trenden i riket eftersom Uppsalapojkarnas resultat förbättrats de senaste åren.

¹² Skolinspektionen; pågående rapport Dnr 400-2011:6497

I sex av Uppsalas skolor har pojkar högre meritvärde än flickor. Enkätresultaten i årskurs 8 visar att pojkarna i dessa sex skolor upplever en starkare samarbetskultur och i större utsträckning än flickorna att lärarna har höga förväntningar på dem.

Flickorna i Uppsala har, och har över tid, haft betydligt högre meritmedelvärde än pojkarna. Flickor med utländsk bakgrund presterar ungefär som pojkarna totalt. Allra lägst resultat har pojkarna med utländsk bakgrund. Pojkar och flickor med utländsk bakgrund har kraftigt höjda meritvärden från 2011 till 2012. Trots att pojkarna med utländsk bakgrund har lägst betygsresultat i årskurs 9 anser de samtidigt i enkätundersökningen för årskurs 8 i högre grad än de andra grupperna att det stämmer helt och hållet att de är trygga, att de vet vad som krävs för att nå målen, att lärarna lyssnar på dem och att lärarna förväntar sig att de ska nå målen.

Målet för året är uppnått. Förutsättningarna för goda resultat finns och pojkarnas betygsresultat har ökat mer än flickornas. Även om flickorna har högre betygsresultat, har pojkarnas meritmedelvärde ökat med tio meritpoäng sedan 2003 medan flickornas har ökat med två poäng under samma period

6.2.14. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Alla nämnder och styrelser ska inom sina respektive verksamhetsområden bidra till en positiv stadsdelsutveckling. För samordning av detta arbete ansvarar socialnämnden för barn och unga tillsammans med barn- och ungdomsnämnden, plan- och byggnadsnämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Effektmål: Barn och ungdomar ska erbjudas likvärdiga villkor i Uppsalas olika stadsdelar.

Nämnden är representerad i kommunens politiska styrgrupp för stadsdelsutveckling. Nämnden har samordningsansvaret för Stenhagens Bildnings- och kulturcentrum och för planeringen av Sävja kulturcentrum. Nämnden ger stöd till projekt och fritidsaktiviteter i prioriterade stadsdelar som syftar till integration och ökad tillgänglighet för unga till fritids- och kulturaktiviteter.

Fritidsgårdarna i prioriterade stadsdelar erhåller en högre ersättning från nämnden och har större volym verksamhetstider än kommungenomsnittet och nämnden har beslutat om start av flera nya fritidsklubbar. Under perioden 2013-2015 ska nya fritidsklubbar starta i Årsta, Innerstaden/Fålhagen, Almunge, Gamla Uppsala-Nyby, Gåvsta och Ramstalund. Tankar finns även på att starta en ny fritidsklubb i södra Gottsunda. Etableringen av nya fritidsklubbar kommer att öka tillgängligheten till fritidsverksamhet och skolbarnsomsorg för barn i åldern 10-13 år.

I Stenhagen har fritidsombud tillsatts i alla kommunala verksamheter. Fritidsombudens uppgift är att informera om fritidsutbudet i stadsdelen, att vara en kanal för målsmän och andra vuxna och att beskriva behov och idéer till verksamhetsutveckling. I skolan i Stenhagens Bildnings- och kulturcentrum erbjuds alla elever i årskurs 7-9 undervisning i föreningskunskap. Under år 2012 har ungdomar bildat arton nya föreningar i stadsdelen.

Inom grundskolan erhåller stadsdelsskolorna utifrån elevsammansättningen en högre strukturersättning per elev än kommungenomsnittet för att erbjuda eleverna likvärdiga villkor. Meritvärdet har ökat i Gottsunda, Valsätra och Sävja. Eleverna i Gottsunda har bättre betygsresultat än genomsnittet för kommunen och riket medan resultatet i Västra Stenhagen, skolan som inryms i Stenhagens Bildnings- och Kulturcentrum, har sjunkit. I Gottsundaskolan har även andelen elever som får betyget godkänt i samtliga ämnen ökat med tio procentenheter.

Målet för året är uppnått. Nämndens ersättningar lägger grunden för likvärdiga villkor i de olika stadsdelarna.

6.3.5. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Uppsala kommun ska stötta kulturlivets utveckling genom den ideella sektorns kulturverksamhet och genom samverkan med det fria och professionella kulturlivet.

Effektmål: De kommunala fritidsgårdarna ska samverka med den ideella sektorn för ett brett fritids- och kulturutbud.

Nämnden vill ha ett brett fritids- och kulturutbud. Fritidsgårdarna samverkar med föreningar med olika inriktning. Svenska kyrkan, lokala ungdomsföreningar, studieförbund och idrottsföreningar dominerar. Av medlemmarna på fritidsgårdar är 960 aktiva och i fritidsklubbarna är 1560 aktiva i förening. Under året introducerade fritidsgårdarna och fritidsklubbarna 109 ungdomar och 84 barn i annan fritidsverksamhet/förening. Fritidsgårdarna samverkade med trettiofyra ideella organisationer och Stenhagens fritidsgård gav ungdomar stöd till bildandet av femton ungdomsföreningar utifrån deras intressen.

31 föreningar beviljades bidrag 2012. Att antalet är färre än 2011 beror på färre inkomna ansökningar. De som beviljats bidrag fördelar sig på följande kategorier: 12 kultur, 3 etniska föreningar, 7 idrott, 5 kyrkliga, 4 ungdomsföreningar. 92 procent var nöjda med handläggningen.

Målet för året är uppnått.

Hälsa och utveckling

Sammanfattning av området hälsa och utveckling:

Den första undersökningen av Programmet för positivt föräldraskap (TripleP) i Sverige avslutades och avrapporterades våren 2012. För grundskolan har nämnden bidragit till en förstärkning av elevhälsan för att möta skollagens ökade krav. Nämnden följer upp ungdomars hälsa och droganvändning genom Liv och hälsa. Fler elever avstår från alkohol. Andelen elever i årskurs 7 och 9 som aldrig druckit alkohol har ökat med tio procentenheter under perioden 2005-2011. SkolFam, nämndens satsning i samverkan med socialnämnden för barn och unga har under våren kartlagt familjehemsplacerade barn i årskurs 1 och 5.

Kommunfullmäktiges uppdrag: Att förstärka det förebyggande alkohol- och drogarbetet i skolorna i samverkan med bland annat föräldrar, nykterhetsorganisationer och antidrogorganisationer.

I läroplanen för grundskolan finns ett tydligt stöd för hälsofrämjande insatser och undervisning om alkohol, narkotika, dopning och tobak. Kunskaper om och förståelse för sambandet mellan hälsa och livsstil finns med under mål att uppnå. Idag finns hälsoplaner i några skolor.

Nämnden följer upp ungdomars hälsa och droganvändning genom Liv och hälsa. Fler elever avstår från alkohol. Andelen elever i årskurs 7 och 9 som aldrig druckit alkohol har ökat med tio procentenheter under perioden 2005-2011. Nästa mätning sker 2013.

Uppdraget är under utveckling.

6.5.4. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Institutionsplaceringar ska fortsätta att minska bland barn och unga genom tidig upptäckt och förebyggande åtgärder för individer i behov av stöd.

Effektmål: Varje barn ska ges stöd tidigt om han eller hon har behov av det.

Den första undersökningen av Programmet för positivt föräldraskap (TripleP) i Sverige avslutades och avrapporterades våren 2012. De föräldrar som tog del av insatsen minskade sina ineffektiva föräldrastategier och egna psykiska ohälsan.

Förutom nämndens tidiga stöd som beskrivs under rubriken *Lärande och kunskapsutveckling* har nämnden bidragit till en förstärkning av elevhälsan för att möta skollagens ökade krav på tillgänglighet och för att stödja beslutsfattare om rätt till särskola.

Utveckling mot målet pågår.

Effektmål: Familjehemsplacerade barn som ingår i SkolFam ska ges det stöd och de insatser som de behöver.

Skolor som tar emot placerade barn som tidigare gått i en annan skola ska göra en kartläggning av kunskaperna genom den dokumentation som följer med eleven, särskilt om den inte är tillräcklig. Genom kartläggningen kan skolan upptäcka eventuella kunskapsluckor, särskilda behov och avgöra hur de bäst kan stödja eleven så att han eller hon kan nå kunskapskraven.

SkolFam, nämndens satsning i samverkan med socialnämnden för barn och unga har under våren kartlagt familjehemsplacerade barn i årskurs 1 och 5. Sexton ytterligare kartläggningar genomfördes under hösten. Kartläggningarna har utgjort bra underlag för skolornas planering och gett familjehemmen metoder för att stärka skolgången, t.ex. läxläsning. Vid kartläggningarna har också behov av insatser utanför skolans område upptäckts och påbörjats.

Målet för året är uppnått. Samtliga skolor påbörjat arbete med riktade insatser utifrån kartläggningarna.

Hållbar utveckling

Sammanfattning av området hållbar utveckling:

14 procent av föräldrarna som sökte förskoleplats för sitt barn fick inte den plats de önskade under året. Detta trots försök att tillgodose föräldrarnas önskemål utifrån de platser som funnits tillgängliga. Främst i de centrala delarna av Uppsala har det varit stor konkurrens om platser.

Nämnden ställer krav i sina upphandlingar att verksamheter ska ta emot praktikanter enligt arbetsmarknadspolitiska programmet. Majoriteten anser att placeringarna fungerat bra eller mycket bra och uppger att de gärna tar emot praktikant om de får en förfrågan.

6.1.6. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Planeringen av lokaler för den pedagogiska verksamheten ska ske långsiktigt och på ett sådant sätt att full behovstäckning uppnås och så att lokalöverskott inte uppstår. Kostnadseffektiva lösningar med flexibla användningsområden ska eftersträvas.

Effektmål: Föräldrar som behöver förskoleplats, ska i möjligaste mån få plats i närområdet eller där de önskar.

Av de 3 626 barn som placerades i förskola och familjedaghem i Uppsala kommun under 2012 placerades 2 552 barn, vilket innebär drygt 70 procent, i en verksamhet inom det upptagningsområde som barnen tillhör. Vårdnadshavarna kan ha ansökt om plats i ett annat upptagningsområde än det de tillhör. Därför kan det vara bättre att utgå från frågorna i den föräldraenkät som årligen skickas ut. I enkäten svarade 86 procent av föräldrarna att de fått den förskoleplats de önskat för sitt barn, 89 procent att de fick förskoleplats vid önskad tidpunkt och 95 procent att de är nöjda med den förskoleplats som barnet fått. Anledningen till att så många som 14 procent av föräldrarna anger att de inte har fått den plats de önskat är att antalet förskoleplatser inte räcker till. Barnomsorgsadministrationen har försökt att tillgodose föräldrarnas önskemål i största möjliga mån utifrån de platser som funnits tillgängliga. Främst i de centrala delarna har det varit stor konkurrens om platser.

Målet för året är inte uppnått. Nämnden har under året påtalat behov av nya förskoleplatser till fastighetsägarnämnden.

Kommunfullmäktiges uppdrag: Alla nämnder och styrelser ska arbeta i enlighet med arbetsmarknadspolitiska programmet.

Nämnden uppfyller målet om en praktikant på 30 anställda enligt Arbetsmarknadspolitiska programmet. Nämnden ställer krav på att verksamheter ska ta emot praktikanter i sina upphandlingar. Detta krav kan inte ställas på fristående förskolor och grundskolor, men dessa erbjuds möjligheten att ta emot praktikanter och subventionerade anställningar på samma villkor som kommunens egna verksamheter. Majoriteten som tagit emot praktikanter anser att placeringarna fungerat bra eller mycket bra och uppger att de gärna tar emot praktikant om de får en förfrågan. Några få anser att det skulle innebära en belastning i verksamheten om man skulle ta emot praktikanter.

Uppdraget är genomfört. Nämnden har uppfyllt målet om en praktikant på 30 anställda.

Entreprenörskap och entreprenöriellt lärande

Sammanfattning av området entreprenörskap och entreprenöriellt lärande:

Nämnden vill stimulera ett entreprenöriellt förhållningssätt som ger lust att lära och en vilja att vara i skolan. Nämnden följer upp och understödjer arbetet som görs i skolor och förskolor. Genom projektet Gnistan har förskolor och grundskolor tagit del av kompetensutveckling inriktad mot entreprenöriellt lärande. Arbetet med att stödja förskolornas och grundskolornas förhållningssätt och arbete när det gäller entreprenöriellt lärande fortsätter.

Kommunfullmäktiges uppdrag: Att lyfta fram och marknadsföra möjligheten att bli entreprenör inom barnomsorgen.

Möjligheten att bli entreprenör inom barnomsorgen har lyfts fram genom anvisningar och riktlinjer på hemsidan om hur man startar en förskola. Samordning har skett med Företagslotsen och Coompanion och under året har även återkommande informationsmöten hållits där fortbildningsinsatser och workshops har skräddarsyttts för ändamålet. Sju nya fristående förskoleverksamheter har startat 2012 och ytterligare två kommer sannolikt att starta före årsskiftet.

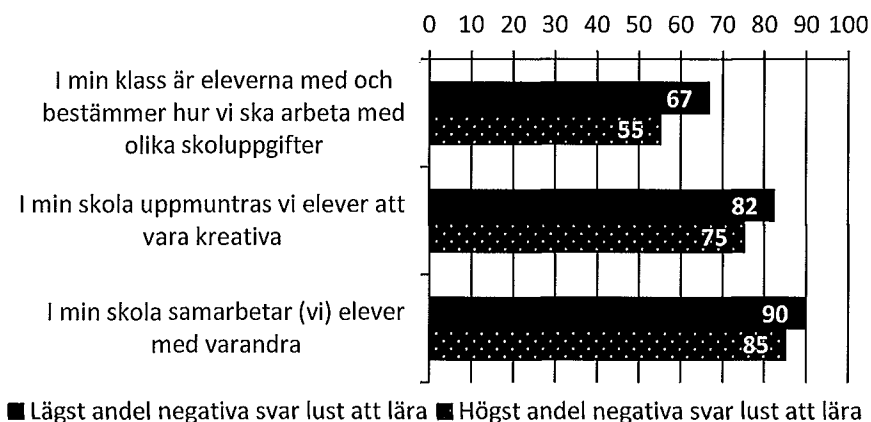
Uppdraget är genomfört. Möjligheten att bli entreprenör har lyfts fram och marknadsförts.

6.4.4. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Entreprenöriellt lärande och entreprenörskap ska finnas i alla skolor.

Effektmål: Barn och ungdomar skall uppmuntras till att utvecklas till entreprenöriella individer

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Lust att lära jämfört med syn på lärande

Enkätresultaten i årskurs 8 visar att elevernas lust att lära är låg. Resultatet har sjunkit från 45 procent förra året till 42 procent 2012. Uppföljningen visar att eleverna i årskurs 8 med de mest negativa svaren för lusten att lära också uppfattar skolmiljön som mindre medbestämmande, mindre kreativ och med en lägre grad av samarbete.

Nämnden vill stimulera ett entreprenöriellt förhållningssätt som ger lust att lära och en vilja att vara i skolan. I en kvalitetsgranskning¹³ definieras lust att lära som en inre positiv drivkraft där man känner tillit till sin förmåga att på egen hand och tillsammans med andra söka och forma ny kunskap. Många forskare¹⁴ menar att entreprenörskap kan ge positiva effekter på skolan men de har olika perspektiv på varför det är bra. En del menar att entreprenöriella arbetssätt gör det enklare för eleverna att nå målen, andra att de kan öppna nya vägar för undervisning och lärande i skolan. Ett argument för entreprenörskap i skolan är att den snabba samhällsomvandlingen kräver nya färdigheter. Framtidens arbetstagare måste kunna samarbeta, tillämpa sina kunskaper i praktiken och tänka nytt. Ett entreprenöriellt förhållningssätt i skolan matchar de här kraven bättre än traditionell undervisning.

Målet för året är inte uppnått.

Effektmål: Entreprenöriellt lärande och entreprenörskap ska finnas i alla skolor.

Genom projektet Gnistan har förskolor och grundskolor tagit del av kompetensutveckling inriktad mot entreprenöriellt lärande. Cirka 1 200 pedagoger har deltagit i insatserna under två och ett halvt år. Arbetet med att stödja förskolornas och grundskolornas förhållningssätt och arbete när det gäller entreprenöriellt lärande fortsätter. Under kommande år ska arbetet med att ta fram tydliga indikatorer fortsätta utifrån de erfarenheter som projektet Gnistan gett.

Målet för året är inte uppnått.

¹³ Skolverket 2001-2002, Lusten att lära – med fokus på matematik, nationell kvalitetsgranskning 2002

¹⁴ Skolverket 2010; Skapa och våga – om entreprenörskap i skolan

Medarbetare och ledare

Sammanfattning av området medarbetare och ledare:

En medarbetarundersökning har genomförts i kommunen. Andelen medarbetare som i undersökningen anser att de är delaktiga i utformningen av verksamhetens mål har ökat något mellan 2010 och 2012. Andelen medarbetare som anser att de kan prova nya arbetsuppgifter, som uppger att överenskommelser i medarbetarsamtalet blivit genomförda och som anser att de har goda möjligheter att specialisera sig eller göra karriär i Uppsala ligger på ungefär samma nivå 2012 som 2010.

Nämnden kommer att i särskilt svar till kommunstyrelsen avge yttrande om resultaten i medarbetarenkäten.

6.8.1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Uppsala kommun ska genom medarbetares ökade ansvar och delaktighet upplevas som en bra och framstående arbetsgivare.

Effektmål: Innehållet i nämndens uppdragsplan ska förverkligas genom ett tydligt och coachande ledarskap utifrån en helhetssyn gällande nämndens ansvarsområden.

Nämnden vill se en tydligare koppling till inriktningsmålen i kommunfullmäktiges styrdokument Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (IVE) och nämndens uppdragsplan. Innehållet i uppdragsplanen har konkretiserats i av kontoret framtagna verksamhetsplaner, där det framgår hur kontoret ska bidra till att nämndens mål förverkligas.

Målet för året är uppnått. Framtagandet av uppdragsplan och verksamhetsplan fortsätter att utvecklas.

Effektmål: Möjligheterna till förbättring och utveckling ska öka genom medskapande

Effektmålet stödjer även kommunfullmäktiges uppdrag: Att utveckla medarbetarnas möjligheter att lämna förslag på effektiviseringar i den egna verksamheten.

Medarbetarnas delaktighet i att utforma verksamhetens planering varierar. Medarbetarnas möjligheter att själva utforma sina professionella roller och sina arbetssätt är stora. Det kräver strukturer för ett likvärdigt förhållningssätt där medarbetarna aktivt bidrar till planeringen. Ett arbete med att definiera viktiga interna processer har påbörjats. Arbetet har bidragit till att medarbetare har lyft fram nya idéer kring styrning och uppföljning. Arbetet intensifieras 2013.

En uppdelning av strategrollen i styrstrateger, uppföljningsstrateger och analysstrateger har gjorts och varje strategtyp har under hösten varit delaktig i utformningen av rollen. Syftet med uppdelningen är att kunna ge nämnden väl underbyggd uppföljning, analys och förslag till styrning.

Samverkan med medarbetarna ska förtydligas genom nya former för medarbetarsamtal och arbetsplatsträffar. Detta förväntas leda till en ökad tydlighet som i sin tur ger bättre förståelse och möjlighet för medarbetarna att bli delaktiga och bidra till helheten.

En medarbetarundersökning har genomförts i kommunen. Andelen medarbetare som i undersökningen anser att de är delaktiga i utformningen av verksamhetens mål har ökat något mellan 2010 och 2012. Nämnden kommer att i särskilt svar till kommunstyrelsen avge yttrande om resultaten i medarbetarenkäten.

Utveckling mot målet pågår. Möjligheterna för medarbetarna att aktivt delta i förbättringsarbete har ökat.

6.8.2. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Sjukfrånvaron bland såväl kvinnor och män ska ligga på en låg nivå.

Effektmål: Sjuktalet ska minska.

Den totala frånvarostatistiken för 2012 visar en mindre ökning av sjukfrånvaron, från 1,85 procent till 2,08 procent, och det är den långa sjukfrånvaron som har ökat. Antalet medarbetare är under 100 vilket gör att en enskild medarbetares sjukfrånvaro medför relativt stora förändringar.

Målet för året är inte uppnått. Sjukfrånvaron har ökat något.

6.8.3. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Alla medarbetare i Uppsala kommun ska känna sig trygga i sin arbetsmiljö.

Effektmål: Arbetsplatsen ska präglas av arbetsglädje, trivsel och yrkesstolthet.

Medarbetarundersökningen som genomfördes under året visar att andelen som upplever arbetsglädje och som trivs med sina arbetsuppgifter ligger ungefär på samma nivå som kommungenomsnittet, men har minskat jämfört med medarbetarundersökningen 2010.

Kontoret ska vara en arbetsplats där medarbetarna trivs i högre grad än i övriga kommunen. De förändrade strategrollerna tar vara på de styrkor som finns hos respektive medarbetare och utvecklar specialiserade kompetenser. En tydligare yrkesidentitet och mer professionell yrkesutövning ger en ökad yrkesstolthet.

Utveckling mot målet pågår.

6.8.4. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Uppsala kommun som arbetsgivare ska vara en förebild vad gäller att se till medarbetarnas kompetens oavsett ålder.

Effektmål: Kontorets kompetens ska säkras genom individuella kompetensutvecklingsplaner och kompetensförsörjningsplan.

Andelen medarbetare som anser att de kan prova nya arbetsuppgifter, som uppger att överenskommelser i medarbetarsamtalet blivit genomförda och som anser att de har goda möjligheter att specialisera sig eller göra karriär i Uppsala, ligger på ungefär samma nivå 2012 som 2010. Tydliggörande av medarbetarnas roller knyts till uppdragsbeskrivningar och

kompetensprofiler, vilket ger en tydlig riktning för kompetensutveckling och rekrytering. Under året har flera rekryteringar gjorts utifrån de nya strategiriktningarna.

Utveckling mot målet pågår. Arbetet fortsätter under 2013.

6.8.5. Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Uppsalaborna upplever att kommunens medarbetare har god kompetens, är effektiva och serviceinriktade.

Effektmål: Medarbetarnas ansvar, delaktighet, effektivitet och servicegrad ska öka.

Måluppfyllelsen är svårbedömd. Undersökning genomförs 2013.

Effektmål: Det aktiva medarbetarskapet ska bidra till hög måluppfyllelse enligt nämndernas uppdragsplaner, kontorets verksamhetsplan och styrdokument

Under 2012 förstärktes samordningen inom kontoret i framtagandet av planer. Det har lett till en mer resultatinriktad uppdragsplan som tydligare visar vad nämnden vill med sin politik. Kontoret har under 2012 också tagit fram verksamhetsplaner som visar vad kontoret behöver göra för att innehållet i nämndens politik ska förverkligas. Sammantaget ger planerna en tydlig bild av hur kommunfullmäktiges inriktningsmål omvandlas till nämndmål, som i sin tur omvandlas till aktiviteter inom kontoret.

Utveckling mot målet pågår. Kombinationen av ett aktivt medarbetarskap och en resultatinriktad struktur förväntas leda till en för nämnden högre måluppfyllelse.

Effektmål: En personlig uppdragsplan ska effektueras, där medborgarperspektivet är i fokus.

I kontorets verksamhetsplaner, som visar hur kontoret ska bidra till att nämndens mål i uppdragsplanen uppfylls, ges arbetsuppgifter och ansvar till medarbetare. På detta sätt förstärks kopplingen mellan uppdragsplanens mål och hur detta får genomslag hos medborgaren.

Måluppfyllelsen är svårbedömd. Verksamhetsplanerna träder i kraft 2013, vilket medför att några effekter ännu inte kan redovisas.